

ความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพกับการเมืองไทย : ในมิติสอดคล้องหลักการวิถีประชาธิปไตย (?)

Thai Army and Politics Relationship: Dimensions Correspond to Democracy Principles (?)

เรือดรี สุขสันต์ บูราณ

Sub. Lt. Suksan Booran

นักศึกษา ปร.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Ph.D. student (Public Administration), Rajabhat Maha Sarakham University

E-mail : Suksanboo@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6834-7834>

Received 23/03/2022

Revised 06/04/2022

Accepted 06/04/2022

บทคัดย่อ

ระบบการเมืองของไทยนั้นมีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่สมัยโบราณจวบจนปัจจุบันเพราะถือได้ว่ากองทัพเป็นเสาหลักแห่งความมั่นคงของความเป็นเอกราช ประเด็นของการวิเคราะห์บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพกับการเมืองไทย ซึ่งได้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ไว้ตามกรอบกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 กองทัพไทยมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพไทย การป้องกันราชอาณาจักรและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม เพื่อความมั่นคงของอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดน

อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพกับการเมืองไทยมีทั้งมิติที่เป็นไปตามหลักการประชาธิปไตยและลักษณะย้อนแย้ง ดังนี้ (1) มิติที่เป็นไปตามหลักการวิถีประชาธิปไตย ได้แก่ การดำรงไว้ซึ่งเอกราช (เศรษฐกิจ ความเชื่อถือ ฯลฯ) การบรรเทาสาธารณภัย การรักษาความมั่นคงทางบก ทางทะเล ทางอากาศ การทูตทางการเมืองระหว่างประเทศ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ชนบท ฯลฯ และ (2) มิติที่ไม่สอดคล้องหลักการวิถีประชาธิปไตย ได้แก่ ก่อการรัฐประหาร การแทรกแซงการเมือง ก่ออิทธิพลลักษณะเจ้าพ่อ การดำเนินธุรกิจสีเทา การสืบทอดอำนาจทางการเมือง

คำสำคัญ: กองทัพไทย, การเมือง, ความสัมพันธ์

Abstract

Thai political system has been related from ancient times to the present because the military is regarded as a pillar of stability of independence. Issues of analysis of roles and relations between the military and Thai politics have been defined following the constitutional law framework of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 (2017). The Royal Thai Armed Forces are responsible for equipping the Royal Thai Armed Forces, protecting the Kingdom, and taking action on the use of military force under the Ministry of Defense's mandate to secure territorial sovereignty.

However, the relationship between the military and Thailand has both democratic and contradictory dimensions: (1) The dimensions following the principles of the democratic way are; maintaining independence (economic, trust, etc.), Disaster relief, Security of land, sea, air, International political diplomacy, and Infrastructure development in rural areas, etc. And (2) dimensions that are inconsistent with the principles of the democratic way are; Coup d'état, Political interference, Influencing the godfather style, Gray business operations, and Political succession.

Keywords: Royal Thai Army, Politics, Relationships

บทนำ

การเมืองนั้นมีความสำคัญสำหรับมนุษย์อย่างมาก ดังจะพิจารณาได้จากนิยามของอาริสโตเติล ที่ว่า “มนุษย์คือสัตว์สังคม” (Man is by nature a social animal) มนุษย์ หลีกเลียงการเมืองไม่ได้เพราะการเมืองนั้นช่วยจัดระเบียบทางอำนาจให้กับมนุษย์จนสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพในการประกอบกิจการต่าง ๆ ไม่ว่า ด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การจัดระเบียบเช่นนี้ปรากฏออกมาในรูปแบบของการแบ่งกลุ่ม ชนเผ่า หรือชนชั้นมีการจัดวางตำแหน่งในการบริหารกลุ่มอย่างเป็นระบบ ดังนั้นเมื่อมนุษย์มีจำนวนมากขึ้น กลุ่มหรือเผ่าก็ขยายตัวเป็นเมือง จนเป็นอาณาจักรหรือจักรวรรดิ รูปแบบ การเมืองและการปกครองก็ซับซ้อนมากกว่าเดิม อันส่งผลให้สิ่งรอบข้าง อุดมการณ์ เศรษฐกิจ ศิลปะ วัฒนธรรม วิถีชีวิตของมนุษย์ ฯลฯ ก็มีความซับซ้อนตาม ซึ่งสิ่งเหล่านี้นักจะมีอิทธิพลต่อรูปแบบการเมืองและการปกครองเป็นลูกโซ่กันไป ในทางกลับกัน การแบ่งแยกเป็นกลุ่มก็อาจทำให้ชีวิตมนุษย์ไม่มีความปลอดภัยได้อันเกิดจากความขัดแย้งหรือสงครามระหว่างชนเผ่าหรือระหว่างอาณาจักรต่าง ๆ จนนำไปสู่การล่มสลายขององค์กรทางการเมืองและสังคมของพื้นที่หนึ่งซึ่งอาจนำไปสู่

[142]

รูปแบบทางการเมืองใหม่แบบใหม่ ๆ ของพื้นที่นั้นในกาลต่อมาก็เป็นได้ดังเช่นสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่นำอิตาลีและเยอรมันจากเผด็จการแบบเบ็ดเสร็จไปสู่การปกครองแบบประชาธิปไตยในเวลาต่อมา (อรรถสิทธิ์ เมืองอิน, 2558)

กองทัพไทย อำนาจหน้าที่และโครงสร้างการจัดตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 ในมาตรา 15 บัญญัติไว้ว่า “กองทัพไทย มีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพไทย การป้องกันราชอาณาจักรและการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังทหาร ตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้รับผิดชอบ” และในมาตรา 17 บัญญัติให้ “กองทัพไทย มีโครงสร้างการจัด ดังนี้ (1) กองบัญชาการกองทัพไทย (2) กองทัพบก (3) กองทัพเรือ (4) กองทัพอากาศ (5) ส่วนราชการอื่นตามที่กำหนด โดยพระราชกฤษฎีกา” นอกจากนี้ มาตรา 39 กำหนดให้ “กองทัพไทย จัดตั้งศูนย์บัญชาการทางทหารในแต่ละ ระดับขึ้นตั้งแต่ยามปกติ เพื่อใช้ในการติดตามสถานการณ์และเป็นศูนย์ควบคุมอำนวยความสะดวกและสั่งการการปฏิบัติ” (กองบัญชาการกองทัพไทย, 2563: 2)

เมื่อกล่าวถึงการปฏิบัติและรัฐประหาร ในประเทศไทย หรือต่างประเทศแล้วคงต้องนึกถึงกลุ่มคนที่มีอำนาจ นั่นคือ กองทัพ หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ทหารเป็นผู้ที่มีบทบาททางการเมือง โดยเข้ามามีบทบาทในฐานะผู้ปกครอง สนับสนุนคณะผู้ปกครองและเป็นกลุ่มอำนาจผู้ปกครอง โดยดำเนินบทบาทในการแทรกแซงทางการเมืองการเข้าแทรกแซงทางการเมืองหลายครั้ง ในรูปแบบของการปฏิวัติรัฐประหารแรง กระตุ้นที่ทำให้ทหารเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับทางการเมือง คือ ผลประโยชน์ของกลุ่มทหาร (Corporate Interest) โดยที่กองทัพสามารถดำเนินการโดยปราศจากการยุ่งเกี่ยวแทรกแซงหรือครอบงำจากภายนอก การแต่งตั้งโยกย้าย การถูกลดบทบาท แม้กระทั่งการถูกปลดเกียรติและศักดิ์ศรีและผลประโยชน์ของกลุ่มทหารมักจะ เชื่อมโยงได้ง่ายกับผลประโยชน์ของชาติในด้านความมั่นคงของชาติเอกราชและอธิปไตยของประเทศ เมื่อ ทหารถูกลดบทบาท ฝ่ายทหารก็อ้างว่าทำให้กองทัพอ่อนแอลงเป็นผลทำให้ความมั่นคงของรัฐอ่อนแอลงด้วย ดังนั้น จึงทำให้ทหารอ้างได้อย่างเต็มที่ว่าการเข้าแทรกแซงทางการเมืองนั้นเพื่อผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ ประการต่อมาคือสภาพแวดล้อม ทหารที่จะเข้าแทรกแซงทางการเมืองได้ในกรณีสภาพบ้านเมืองเกิดความ วุ่นวาย รัฐบาลพลเรือนไม่สามารถแก้ปัญหาได้หรือเกิดความขัดแย้งในหมู่ผู้นำทางการเมืองด้วยกันเอง เป็นต้น (ธีรยุทธ บุญมี, 2550: 50) อย่างไรก็ตาม กองทัพก็มีบทบาทที่สำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ ทั้งทางบก ทางทะเลและทางอากาศ ยังคงดำรงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย ความมั่นคงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ รวมถึงผลประโยชน์ของชาติ ดังนั้นผู้เขียนมุ่งเน้นที่จะนำเสนอมุมมองทั้งสองด้านเพื่อให้ได้มองเห็นทั้งภารกิจที่เป็นหน้าที่หลักของกองทัพและความสัมพันธ์กับการเมือง ที่ยากจะแยกออกจากกันได้ ในสังคมไทย

ความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพกับการเมืองไทย

เราจะปฏิเสธไม่ได้ว่ากองทัพกับระบบการเมืองของไทยนั้นมีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่สมัยโบราณจวบจนปัจจุบันเพราะถือได้ว่ากองทัพเป็นเสาหลักของความมั่นคงของความเป็นเอกราช จนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ.2475 ของการเริ่มต้นการปกครองแบบประชาธิปไตยของไทย จากนั้นกองทัพเองก็ได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญจากหลายเหตุการณ์ ดังเช่น การสู้รบเพื่อปกป้องเอกราชอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนของไทยจากการรุกรานและการสู้รบในสงครามเอเซียบูรพาเมื่อปี พ.ศ.2484 อย่างกล้าหาญกับทหารญี่ปุ่นที่ยกพลขึ้นบกที่อ่าวไทย นอกเหนือจากการใช้กำลังต่อสู้เพื่อปกป้องดินแดนแล้วกองทัพเองยังให้การสนับสนุนปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลตามกรอบกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้แห่งรัฐธรรมนูญของราชอาณาจักรไทยในการเข้าช่วยเหลือประชาชนและสร้างความมั่นคงในทุกมิติของรัฐบาล แต่ถึงกระนั้นก็ตามดังที่ นรนิติ เศรษฐบุตร (2558) ได้กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า กองทัพเองได้เข้ายึดอำนาจการปกครองที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งก่อให้เกิดการทำลาย “กติกากฎการเมือง” และที่สำคัญคือก่อให้เกิดสภาวะการไร้บรรทัดฐานทางการเมืองของประชาชน รัฐธรรมนูญขาดความศักดิ์สิทธิ์ซึ่งก่อให้เกิดผลตามมา คือการละเมิดกติกากฎการเมืองโดยการรัฐประหารมาตลอด ดังแสดงข้างต้นผู้เขียนจึงเกิดมีมุมมองความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพกับการเมืองไทยเป็น 2 มิติ ที่จะกล่าวดังนี้

1. มิติที่เป็นไปตามหลักการวิถีประชาธิปไตย

หลักพื้นฐานของมนุษย์ที่ต้องการ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค ทั้งทางด้านการแสดงออกที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ล้วนแล้วแต่เป็นรากเหง้าแนวคิดหลักการแบบประชาธิปไตย ตามกรอบที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและการดำรงไว้ซึ่งเอกราช การบรรเทาสาธารณภัย การรักษาความมั่นคงด้านต่างๆ ในการจัดทำแผนปฏิรูปราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงกลาโหม ซึ่งมีความสอดคล้องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ของรัฐบาล ดังนั้นผู้เขียนขอจำแนกแนวคิดบทบาทของกองทัพทางมิติด้านการเมืองที่เป็นไปตามวิถีของประชาธิปไตยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติที่จะต้องอาศัยความมีเสถียรภาพความเชื่อมั่นจากประชาคมโลก ดังต่อไปนี้

1.1. ดำรงไว้ซึ่งเอกราช (เศรษฐกิจ ความเชื่อถือ ฯลฯ)

การดำรงไว้ซึ่งเอกราชทางด้านเศรษฐกิจและความน่าเชื่อถือ คือหัวใจหลักของความมั่นคง มั่งคั่งแห่งชาติ เหมือนดัง กระทรวงกลาโหม (2563) ได้ยึดถือแนวทาง การเสนอแผนเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 ซึ่งสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ที่กำหนดวิสัยทัศน์คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” รวมทั้งแผนระดับที่ 2 ได้แก่ 1) แผนแม่บท ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 2) แผนการปฏิรูปประเทศ 3) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และ 4) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

(พ.ศ. 2562 - 2565) ตลอดจนยึดถือตามอำนาจหน้าที่ ของกระทรวงกลาโหมที่กฎหมายกำหนดรวมถึงนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภาและนโยบาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สำหรับการทบทวนและวิเคราะห์การประเมินสถานการณ์ ปัญหาและความจำเป็น พบว่า สภาวะแวดล้อม ด้านความมั่นคงของโลกมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนผ่านไปสู่ยุค New Digital Generation หรือ Digital Migration ที่ระบบข้อมูล ดิจิตอลและเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทนำที่สำคัญ ระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปสู่ ความสัมพันธ์แบบหลายขั้วอำนาจ (Multi-Polar) และใช้กลไกความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจในรูปแบบต่างๆ เป็นเครื่องมือ ตลอดจนมีการขึ้นนโยบายและอ้างอิงประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตยและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีความขัดแย้งทางด้านอุดมการณ์และความเชื่อทางศาสนา ซึ่งในส่วนของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการให้ความสำคัญกับการดำเนินการในกรอบความร่วมมืออาเซียนเพิ่มขึ้น สำหรับภายในประเทศนั้น สถานการณ์ ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงมีอยู่ รวมทั้งยังมีปัญหาต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงด้วย การดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำคัญในภาพรวมระยะ 20 ปีที่เป็นรูปธรรมชัดเจน คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” โดยประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ ภายใต้สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงนั้น กระทรวงกลาโหมได้ยึดถือแนวทางการดำเนินการ หรือแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ 3 แนวความคิด ได้แก่ 1) การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง (Security-Cooperation) 2) การฝึกกำลังป้องกันประเทศ (United Defence) และ 3) การป้องกันเชิงรุก (Active-Defense) รวมทั้งยึดถือภารกิจที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 2.การดำเนินการบรรเทาสาธารณภัย

ตามที่กล่าวมาข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่าจากบทบาทหน้าที่ของเหล่าทัพนั้นมีการสอดประสานเชื่อมสัมพันธ์กับแนวทางของรัฐบาลอย่างเป็นเนื้อเดียวกันโดยการมอบนโยบายผ่านไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เพื่อสร้างผลลัพธ์ให้ประเทศชาติมั่นคง มั่งคั่ง ประชาชนมีสุขและการป้องกันการรุกรานอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนจากกลุ่มไม่หวังดี ทั้งภายใน-นอกประเทศ ดังนั้น เมื่อประเทศชาติมีเอกราชที่มั่นคงจะทำให้เกิดการร่วมมือของรัฐบาลระหว่างมิตรประเทศในด้านต่างๆตามมา

1.2 การบรรเทาสาธารณภัย

การบรรเทาสาธารณภัยที่เกี่ยวข้องเกิดจากการบูรณาการขึ้นหลายหน่วยงาน ซึ่ง กระทรวงกลาโหม (2558) ได้ให้แนวทางไว้ว่า การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภาคราชการพลเรือน ทหาร ภาคเอกชน มูลนิธิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม รวมทั้งประชาชนผู้มีจิตอาสา เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้ทันต่อสถานการณ์ เมื่อเกิดภัยพิบัติ ทั้งนี้การบรรเทาสาธารณภัยและการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ 1) หลักการด้านมนุษยธรรม 2) เป็นกลางและ 3) ไม่เลือกปฏิบัติ นอกเหนือไปจากหน่วยงานราชการพลเรือนแล้ว เมื่อ

ภัยพิบัติเกิดขึ้นในประเทศ ภาคเอกชน มูลนิธิ องค์กรสาธารณกุศล ภาคประชาสังคม รวมทั้งประชาชนที่มีจิตอาสา ตลอดจน ผู้ประสบภัยเอง ล้วนมีความประสงค์และต้องการแสดงบทบาทในการบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัย โดยการให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ตามขีดความสามารถและทรัพยากรที่มีอยู่ ซึ่งสามารถจะ ส่งไปถึงผู้ประสบภัย ได้อย่างทันเวลา รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลของความต้องการความช่วยเหลือ เพื่อนำไประดมทรัพยากรที่ต้องการ เพิ่มเติมจากเครือข่ายด้านมนุษยธรรม เพื่อที่จะส่งผ่าน หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบ หรือส่งถึงผู้ประสบภัย โดยตรง ทั้งนี้ความช่วยเหลือเหล่านี้ควรตั้งอยู่ บนหลักการด้านมนุษยธรรม โดยพิจารณาและคำนึงถึงความต้องการของผู้ประสบภัยอย่างแท้จริง ทหารเป็นหน่วยสนับสนุนตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยจะเข้า ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติใน 2 กรณี คือ 1) เมื่อได้รับการร้องขอจากหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบ ในพื้นที่ประสบภัยพิบัติและ 2) เมื่อได้รับการสั่งการจากผู้บังคับบัญชาของทหาร ในกรณีที่เกิดเหตุจำเป็นหรือฉุกเฉิน รวมทั้งการสั่งการของรัฐบาลเมื่อความรุนแรงของสาธารณภัย ที่เกิดขึ้นเป็นภัยขนาดใหญ่และมีผลกระทบรุนแรงกว้างขวางจนถึงผลกระทบร้ายแรงยิ่ง ในกรณีที่ความรุนแรงของภัยพิบัติที่เกิดขึ้นไม่มากและอยู่ในการจัดการสาธารณภัยระดับ 1 และ 2 นั้น หน่วยทหารในพื้นที่ซึ่งได้รับการแบ่งมอบพื้นที่ในเบื้องต้นตามแผนบรรเทาสาธารณภัย กท. สามารถให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานบรรเทาสาธารณภัย โดยการจัดส่งกำลังพลและยุทโธปกรณ์ หรือเครื่องมือที่จำเป็น ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้เพื่องานบรรเทาสาธารณภัยได้ เช่น รถบรรทุก เรือ เครื่องบินลำเลียงและอุปกรณ์รื้อถอนซากปรักหักพัง เป็นต้น รวมถึงการจัดหาและการให้บริการ เช่น การบริการทางการแพทย์ที่พักรักษาตัวและ รถครัวสนามเคลื่อนที่ เป็นต้น

จากแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวงกลาโหมดังที่กล่าวถึงข้างต้นนี้จะสังเกตได้ว่า การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นแผนปฏิบัติที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นความเป็นอยู่ของประชาชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนสนับสนุนตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและจะเป็นการเชื่อมต่อประสานความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาแนวทางการแผนปฏิบัติร่วมกันได้ หมายรวมถึง ศูนย์แพทย์ทหารอาเซียนของประเทศสมาชิกและมิตรประเทศด้วยเช่นกัน

1.3 รักษาความมั่นคงทางบก ทางทะเล ทางอากาศ

บทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งของกองทัพ นั่นคือ การรักษาความมั่นคงทั้ง ทางบก, ทางทะเล, ทางอากาศ ตามที่ได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 16 กองทัพไทยมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพไทย การป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ (พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการ กระทรวงกลาโหม 2556 : 35-50) ดังนี้

1.3.1 ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงทางบก: การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อยและสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง ให้สถาบันหลักมีความมั่นคง เป็นจุดศูนย์รวม

จิตใจอย่าง ยั่งยืน ประชาชนอยู่ดีมีสุข มีความมั่นคงปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน สังคมมีความเข้มแข็ง สามัคคี ประองคองและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันพร้อมที่จะร่วมแก้ไขปัญหามาของชาติ การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อ ความมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาคิดที่มีอยู่อย่างตรงประเด็นจนหมดไปอย่างรวดเร็วและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้น อันจะ ส่งผลให้การบริหารจัดการและการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่องและราบรื่น ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์สำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การ พัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่ กระทบต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อยกระดับขีด ความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้ง ระบบของประเทศ ให้มีความพร้อมในการป้องกันและ รักษาอธิปไตยของประเทศ รวมทั้งสามารถติดตาม ป้องกัน แก้ไขและรับมือกับปัญหาความมั่นคงทุกมิติทุกรูปแบบ และทุกระดับแบบบูรณาการให้มีความพร้อมและเพียงพอ ต่อการป้องกันภัยคุกคามทุกมิติ ทุกรูปแบบและทุกระดับความรุนแรง การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและ นานาชาติ รวมถึงองค์กรภาครัฐ และที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างเสริมความสงบ สันติสุข ความมั่นคงและความ เจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติ ภูมิภาคและโลกอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศที่จะรองรับปัญหาร่วมกันได้ การ พัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้กลไกสำคัญต่าง ๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารและพัฒนา ประเทศได้อย่างแท้จริงเป็นรูปธรรม มีการใช้หลักธรรมาภิบาล และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและมี ประสิทธิภาพ สามารถจัดปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ อย่างจริงจัง เกิดความมั่นใจได้ว่าหน่วยงาน รับผิดชอบทั้งหลักและรองพร้อมรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบทั้งใน ปัจจุบันและอนาคต (กองทัพบก, 2563: 3)

1.3.2 ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล: ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศไทยที่ระบุไว้ตาม แผ่นความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลฉบับปัจจุบันมีความหมายที่กว้างขวาง ครอบคลุมไปถึงอำนาจอธิปไตย บูรณ ภาพแห่งดินแดน สิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจของชาติทางทะเล ความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย และการมีสถานะแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ประโยชน์และการดำเนินกิจกรรมทางทะเล ความเจริญรุ่งเรือง ความ สมบูรณ์มั่งคั่งที่ยั่งยืนของชาติและความอยู่ดีมีสุขของประชาชนอันเนื่องมาจากกิจกรรมทางทะเลในทุกมิติ รวมทั้ง การมีเกียรติศักดิ์ศรีและเป็นที่ยอมรับในประชาคมระหว่างประเทศด้านกิจกรรมทางทะเล จากสาระสำคัญดังกล่าว สามารถจำแนกผลประโยชน์ของชาติทางทะเลออกเป็น 2 ประการ ดังนี้ (1) **ผลประโยชน์ของชาติที่สารพัดเป็น มูลค่าทางเศรษฐกิจ** เป็นผลประโยชน์ที่มีความสำคัญต่อการสร้างความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงทาง เศรษฐกิจของประเทศ ได้แก่ ทรัพยากรก๊าซธรรมชาติและน้ำมันในทะเล ทรัพยากรสัตว์น้ำและพืชพันธุ์ในทะเล เส้นทางคมนาคมทางทะเลที่เป็นเส้นทางหลักของประเทศในการนำเข้าส่งออกสินค้าและพลังงาน มูลค่าของสินค้า และการประกอบกิจการเดินเรือพาณิชย์และเรือประมงและอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ใช้ทรัพยากรทางทะเลเป็น

วัตถุดิบที่สำคัญ ฐานขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในทะเล ท่าเรือพาณิชย์และระบบเชื่อมโยงเนื่องกับกิจกรรมทางทะเล รวมทั้งมูลค่าของการดำเนินกิจการและการท่องเที่ยวที่อาศัยทะเล ทรัพยากรใต้ทะเล เกาะแก่งและชายฝั่ง เป็นสิ่งดึงดูดที่สำคัญ ซึ่งมีมูลค่าโดยรวมทั้งสิ้นกว่า 24 ล้านล้านบาทต่อปี (2) **ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่สามารถวัดเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจ** เป็นผลประโยชน์ที่มีมูลค่ามากที่สุดเนื่องจากเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความอยู่รอดของประเทศชาติ ได้แก่ อำนาจอธิปไตย บุรณาภาพแห่งดินแดน สิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจของชาติทางทะเล ความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยและการมีสถานะแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ประโยชน์และการดำเนินกิจกรรมทางทะเล รวมทั้งมีเกียรติศักดิ์ศรีและเป็นที่ยอมรับในประชาคมระหว่างประเทศด้านกิจกรรมทางทะเล

1.3.3 ความมั่นคงทางทะเล ทหารเรือเป็นหน่วยงานหลักในการป้องกันรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลดังกล่าวทั้งในภาวะปกติและภาวะความขัดแย้ง จึงมีภารกิจที่สำคัญและท้าทายอย่างยิ่งในการรักษาความมั่นคงทางทะเลเพื่อเป็นหลักประกันการได้มาซึ่งผลประโยชน์ของชาติทางทะเลและความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากขอบเขตการรับผิดชอบของทหารเรือ ที่ต้องปฏิบัติงานในพื้นที่อาณาเขตทางทะเลของชาติที่กว้างใหญ่ทั้งฝั่งอ่าวไทยและทะเลอันดามัน ความยาวตลอดชายฝั่งกว่า 2,815 กิโลเมตรและครอบคลุมพื้นที่ทางทะเลกว่าประมาณ 314,000 ตารางกิโลเมตรและยังรวมถึงพื้นที่นอกอาณาเขตทางทะเลของไทย ในการดูแลคุ้มครอง การประกอบกิจกรรมทางทะเลของชาวไทยเกือบทุกภูมิภาคของโลก

นอกจากนี้กองทัพเรือยังต้องพัฒนาและเพิ่มเติมขีดความสามารถ อาวุธยุทโธปกรณ์ที่เพียงพอที่จะเป็นหลักประกันความปลอดภัยในการดำเนินกิจการทางทะเลจะนำมาสู่ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลทั้งในอาณาเขตทางทะเลของประเทศไทยและพื้นที่ที่ประเทศไทยมีส่วนร่วม ตลอดจนต้องมีศักยภาพที่เพียงพอที่จะปกป้องปราบมิให้เกิดความขัดแย้งในพื้นที่ทางทะเลที่ส่งผลกระทบต่อบรรยากาศการใช้ทะเลของไทยอีกด้วย (กองทัพเรือ, 2558: 2-3)

1.3.4 ผลประโยชน์ของชาติทางอากาศ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ ด้านความมั่นคงทางทหารกับประเทศรอบบ้าน สมาชิกอาเซียน มิตรประเทศ ประเทศมหาอำนาจและองค์การ ระหว่างประเทศ การมีบทบาทสำคัญในประชาคมอาเซียน การช่วยเหลือมิตรประเทศที่ประสบภัยและการรักษาผลประโยชน์ของประเทศไทยในต่างแดน รวมทั้งการรักษาผลประโยชน์ในกิจการการบินของประเทศ ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ กำหนดแนวทางการพัฒนา จำนวน 6 แนวทาง ได้แก่ (1) เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือทางทหารกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิก อาเซียน มิตรประเทศ ประเทศมหาอำนาจและองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาคี (2) สนับสนุนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน โดยแสวง ความร่วมมือด้านการแบ่งปันข้อมูลด้าน

.....

การส่งกำลังบำรุงร่วมและด้านยุทธโประณ์ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนา ไปสู่ความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมการบิน และการป้องกันประเทศ (3) ปฏิบัติภารกิจเพื่อสนับสนุนการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ เช่น การคุ้มครองน่านฟ้า และเส้นทางคมนาคมทางอากาศและการค้นหาและช่วยชีวิตผู้ประสบอุบัติเหตุทางอากาศ (4) สนับสนุนการปฏิบัติการรักษาสันติภาพ (Peace Keeping Operations) และการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัตินอกประเทศ (5) สร้างความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนา ร่วมกับเหล่าทัพอื่น ๆ สถาบันเทคโนโลยีป้องกัน ประเทศ (องค์การมหาชน) รวมถึงสถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสนับสนุน ความเป็นเลิศของ กำลังทางอากาศและอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในภาพรวม (6) กำหนดแนวทางการสร้างความร่วมมือด้าน อุตสาหกรรมป้องกันประเทศมุ่งสู่ Thailand 4.0 และเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ตลอดจนสร้างความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศกับพันธมิตรในประเทศ (กองทัพอากาศ, 2562: 2-3)

จากแผนการปฏิบัติของกระทรวงกลาโหมข้างต้น เป็นการสนองนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วย ความมั่นคงแห่งชาติของรัฐบาล เพื่อรักษาไว้ซึ่งเอกราชความมั่นคงและจะต้องมีการร่วมมือแบบบูรณาการทุกภาค ส่วน ประสานการมีส่วนร่วม อีกทั้งการเชื่อมสัมพันธ์การร่วมมือต่อต้านภัยคุกคามทุกรูปแบบที่อาจเกิดขึ้นกับรัฐบาล นานาประเทศของการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติได้

1.4 ทูตทางการเมืองระหว่างประเทศ

การทูตฝ่ายทหารเป็นงานหรือหน้าที่ที่มีมานานแต่โบราณ ควบคู่ไปกับการสร้างความ ร่วมมือทางทหารที่ มีมาแต่อดีตเช่นกัน พันธมิตรทางทหาร กองทัพร่วมผสมและกองกำลังนานาชาติ ถือเป็นส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นมาแล้ว ในประวัติศาสตร์ อย่างไรก็ตาม แนวความคิด ทฤษฎีด้านการทูต ฝ่ายทหารเพิ่งจะแยกออกมาศึกษาโดยเฉพาะ อย่างแท้จริงช่วงหลังการสิ้นสุดของสงครามเย็นนี้เอง โดยขยายออกมาจากแนวความคิด ทฤษฎีด้านความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ หรือแนวความคิดด้าน การทูต (Vinod Bhatia, LTG., Vijai S Chaudhari, RADM., & Ranjit Singh, BG., 2016 : 1) การทูตฝ่ายทหาร ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือของชาติในลักษณะของพลังอำนาจในแบบ Soft Power ที่ผสมผสานกับพลังอำนาจแห่งชาติในด้านอื่น ๆ ในระดับยุทธศาสตร์ โดยเห็นได้ชัดจากการดำเนินงาน ของสหรัฐอเมริกาในลิเบีย อัฟกานิสถาน อิรักและซีเรีย ที่ชี้ให้เห็นว่าความเข้มแข็งทางทหารประการเดียว ไม่มี ประสิทธิภาพเพียงพอ ที่จะนำมาซึ่งชัยชนะได้ในความขัดแย้งยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะในสงคราม ต่อสู้กับการก่อการร้าย ที่ความสำเร็จขึ้นกับการสร้างการยอมรับและสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ของพันธมิตร ข้าศึกและที่สำคัญคือ ประชาชนที่เกี่ยวข้องได้ จนส่งผลให้พลังอำนาจด้านการทหาร ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอาวุธแต่อย่างใด แต่ขึ้นกับ ความสามารถในการผสมผสานการใช้กำลังในการ บังคับกับการใช้เครื่องมืออื่น เช่นงานด้านการทูตฝ่ายทหาร เพื่อ นำมาซึ่งผลประโยชน์ชาติ โดยการทูต ฝ่ายทหาร จะครอบคลุมในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนอกเหนือการ

สงครามที่ดำเนินการโดย ฝ่ายทหารหรือหน่วยงานด้านความมั่นคง โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาทัศนคติในทางบวก และความ เชื่อถือ ความเคารพจากสังคมนานาชาติ โดยเฉพาะการกำจัดความเป็นปรปักษ์และไม่เป็นมิตร พร้อมไปกับการสร้างและดำรงรักษาความเชื่อถือ การมีส่วนร่วมในการป้องกันความขัดแย้งและ ช่วยกันแก้ไขปัญหา (Vinod Bhatia, LTG., Vijai S Chaudhari, RADM., & Ranjit Singh, BG., 2016 : 18 - 19)

ดังที่กล่าวมานั้น นอกเหนือจากการทูตฝ่ายพลเรือนเพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีด้านการเมืองระหว่างประเทศ แล้ว ทูตทางการทหารก็มีความสำคัญยิ่งเช่นกัน การรบซึ่งมุ่งเน้นในการใช้กำลังทหารเข้าต่อสู้เพื่อให้ได้ชัยชนะเหนือ ศัตรูแต่เพียงอย่างเดียว นั้น การเจรจาที่ไม่ใช้กำลังเมื่อมีความขัดแย้งหรือข้อพิพาทชายแดนระหว่างประเทศแล้ว รัฐบาลจำเป็นต้องมีการส่งทูตฝ่ายทหารเข้าเจรจาเพื่อลดความแข็งแกร่งเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพราะ ความสงบสุขจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยนักการทูตทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหารควบคู่กัน

1.5 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ชนบท

พื้นที่ชนบทของประเทศไทยนั้นยังคงต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอีกมาก ตามที่ กระทรวงกลาโหม (2563) ได้มอบแผนนโยบายจากรัฐบาลและกองทัพบกได้จัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี เรื่อง การสนับสนุน การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน การสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนประกอบด้วย งาน 2 ส่วน ได้แก่ (1) การพัฒนาประเทศและ (2) การช่วยเหลือประชาชน (กองทัพบก, 2563: 33) ดังนี้

การสนับสนุนการพัฒนาประเทศ มีความมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมส่วน ราชการพลเรือน และภาคเอกชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น โดยเฉพาะ ประชาชนที่ยากจน และด้อยโอกาสในพื้นที่ทุรกันดารและห่างไกลความเจริญ ให้มีภูมิคุ้มกันปัญหาและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่าง ยั่งยืนรวมถึงการพัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (การพัฒนาตามโครงการ อันเนื่องมาจาก พระราชดำรินั้น ได้บรรจุไว้ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบัน พระมหากษัตริย์)และ การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคง ที่มุ่งขจัดและแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ หรือพื้นที่ที่ อาจก่อให้เกิดปัญหา ความมั่นคงได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ภัยคุกคามและสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ โดยน้อมนำยุทธศาสตร์การ พัฒนา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”และ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้เป็น หลักในการขับเคลื่อนการพัฒนา ต่าง ๆ ต่อไป

การช่วยเหลือประชาชน มีความมุ่งหมายเพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งกำลังพลและเครื่องมือยุทธโธปกรณ์ เข้าให้การช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมฝ่ายพลเรือนในการช่วยเหลือประชาชนให้พ้นจากภัยพิบัติต่าง ๆ ทั้งในชั้น เตรียมการ ขึ้นดำเนินการ (ขึ้นการปฏิบัติเมื่อเกิดภัยพิบัติ)และขึ้นการฟื้นฟูบูรณะ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมี ประสิทธิภาพทั้งในยามปกติและยามวิกฤต (กองทัพบก, 2563: 33)

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ชนบทนั้น ถือเป็นนโยบายหลักของทุกรัฐบาลเพื่อเสริมสร้างรากฐานความมั่นคงแห่งรัฐ กระทรวงกลาโหมจึงเป็นอีกหน่วยงานหลักที่รับนโยบายของรัฐบาลไปพัฒนาพื้นที่ห่างไกล เช่น การสร้างถนนไว้เป็นเส้นทางคมนาคมการขนส่งผลผลิตทางเกษตรกรรม เพื่อจัดจำหน่ายส่งออกไปสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศได้ ซึ่งจะส่งผลดีทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนนำมาซึ่งความกินดีอยู่ดีของประชาชนเป็นต้น

2. มิติที่ไม่สอดคล้องหลักการวิถีประชาธิปไตย

ในทางตรงกันข้ามดังที่กล่าวมาแล้วตามข้อ 1 นั้น ยังคงมีมิติที่น่าจะไม่สอดคล้องกับหลักการของวิถีประชาธิปไตย ดังที่ สุรชาติ บำรุงสุข (2541) ได้สรุปแนวคิดไว้อย่างน่าสนใจว่า การที่ทหารจะเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองได้นั้น ประสิทธิภาพและความชอบธรรมของรัฐบาลก็มีส่วนที่จะทำให้ทหารเข้ามาแทรกแซง กล่าวคือ เมื่อรัฐบาลขาดทั้งประสิทธิภาพและความชอบธรรม สถานการณ์แบบนี้คือเงื่อนไขที่ดีที่สุดของกองทัพที่จะเข้ามาแทรกแซงทางการเมือง กล่าวคือประเด็นบริบทของกองทัพกับมิติที่อาจจะขัดต่อหลักการวิถีประชาธิปไตยของการเข้ามามีบทบาทที่นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ตามกฎหมายอยู่หลายประการ ดังนี้

2.2 รัฐประหาร

คณะรัฐประหารของไทยที่ก่อการสำเร็จ มักจะเรียกตนเองหลังก่อการว่า "คณะปฏิรูป" หรือ "คณะปฏิวัติ" เพื่อให้มีความหมายไปในเชิงบวก อย่างไรก็ตาม มีผู้เสนอว่าการ "ปฏิวัติ" หรือ "อภิวัฒน์" (revolution) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองนั้น เกิดขึ้นกับประเทศไทยเพียงครั้งเดียว จากสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (Absolute Monarchy) เป็นราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ (Constitutional Monarchy) เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 แต่ความเห็นอีกด้านหนึ่งกล่าวว่า เหตุการณ์ดังกล่าวมีลักษณะผสมผสาน ระหว่างการปฏิวัติกับการรัฐประหาร เนื่องจากการใช้กำลังทหารในการควบคุมบังคับเพื่อระงับอำนาจของรัฐบาลในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2565 : ออนไลน์)

ผู้ก่อการรัฐประหารในประเทศไทยเป็นผลสำเร็จ ส่วนใหญ่เกิดจากฝ่ายกองทัพบก ส่วนทหารเรือเคยพยายามก่อรัฐประหารมาแล้ว ในกรณีกบฏวังหลวง เมื่อปี พ.ศ. 2492 และกบฏแมนฮัตตัน เมื่อปี พ.ศ. 2494 แต่กระทำการไม่สำเร็จแล้วหลังจากนั้นทหารเรือก็เสียอำนาจในการเมืองไทยไป (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2565 : ออนไลน์)

ในกรณีประเทศไทยเมื่อคณะรัฐประหารได้ทำการยึดอำนาจได้สำเร็จคณะรัฐประหารในไทยมักจะใช้วิธีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวและเสนอให้พระมหากษัตริย์ลงนามประกาศใช้ โดยมีหัวหน้าคณะรัฐประหารเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ (Countersign the Royal Command) มีการออกบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวรับรองสถานะของประกาศและคำสั่งของคณะรัฐประหารให้ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ อาจมี

การรับรองความสมบูรณ์สถานะทางกฎหมายของคำสั่งหรือประกาศและรวมทั้งการกระทำที่เกี่ยวข้องของคณะรัฐประหารให้ชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญในรัฐธรรมนูญฉบับถาวรอีกด้วย (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2565: ออนไลน์)

สุรชาติ บำรุงสุข (2541) สรุปประเด็นไว้ว่า สาเหตุของการทำรัฐประหารจากรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง เพราะมีการบริหารประเทศชาติผิดพลาดและจำเป็นต้องบังคับให้รัฐบาลพ้นจากอำนาจ จึงใช้กำลังบังคับให้ออกจากตำแหน่ง โดยประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญหรือประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ภายในเวลาที่กำหนด ลักษณะนี้ก็เรียกได้ว่าเป็นการก่อรัฐประหาร ในประวัติศาสตร์ไทยจนถึงปัจจุบันมีถึง 13 เหตุการณ์ด้วยกัน

สุรชาติ บำรุงสุข (2558) ยังได้กล่าวสรุปอีกว่า ประเด็นความไม่ชอบธรรมของรัฐบาลพลเรือนที่ขาดความชอบธรรมจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยเอื้อให้ทหารใช้อำนาจความชอบธรรมในการทำรัฐประหารซึ่งในคณะรัฐบาลโดยตัวเฉพาะอย่างยิ่ง น.ส. ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีที่มีปัญหาเรื่องการขาดความชอบธรรมเนื่องจากได้ที่มีการตัดสินใจความโยกย้าย นายถวิล เปลี่ยนศรี เลขาธิการ สมช. ไปดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีว่าเป็นการเข้าไปก้าวก่าย แทรกแซง การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการเพื่อประโยชน์ของตนเองทำให้เกิดความไม่ชอบธรรมเกิดขึ้นกับรัฐบาล น.ส. ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร กล่าวคือ การที่รัฐบาลพลเรือนเกิดใช้ตำแหน่งหน้าที่และอำนาจในทางมิชอบธรรมในการโยกย้ายตำแหน่งเพื่อต้องการให้พวกพ้องของตนเองมาดำรงตำแหน่งแทนส่งผลให้ประชาชนเกิดความไม่พอใจในตัวรัฐบาลพร้อมกันนั้น ความน่าเชื่อถือของทางรัฐบาลที่มีต่อประชาชนก็ได้เสื่อมถอยลง จึงทำให้รัฐบาลไม่มีความชอบธรรมมากพอในการบริหารประเทศเลยส่งผลให้อำนาจการที่ทหารจะเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองเพราะทหาร "ไม่ชอบ" นักการเมือง ซึ่งทหารมัก มองว่านักการเมืองทำทุกอย่างเพื่อผลประโยชน์ของตน ไม่ทำอะไรที่เป็นผลประโยชน์ของประเทศ เมื่อนักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้งเข้ามาบริหารประเทศอย่างไม่มีความชอบธรรม ทหารที่ถูกบ่มสอนว่าทหารเป็น "ผู้รับใช้ของชาติไม่ใช่ผู้รับใช้ของรัฐบาล"

ดังกล่าวนี้อาจสรุปได้ว่าการทำรัฐประหารนั้นจะเกิดขึ้นจากทหารเป็นหลักเมื่อการสำเร็จมักจะยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับเดิมเพราะเชื่อว่าน่าจะเป็นต้นเหตุของความขัดแย้งของกลุ่มประชาชนที่เห็นต่างทางการเมือง ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนและจะส่งผลไปถึงความน่าเชื่อถือจากกลุ่มประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยด้านการเข้ามาลงทุน แต่กับกลุ่มประเทศที่ปกครองด้วยระบอบเผด็จการน่าจะไม่มีผลกระทบทางด้านความสัมพันธ์และการเข้ามาลงทุนมากนัก

2.2 แทรกแซงการเมือง

เกษียร เตชะพีระ (2537) ได้กล่าวไว้อย่างน่าสนใจและสรุป จากการวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคของประชาธิปไตยโดยเฉพาะการเข้าแทรกแซงทางการเมืองของทหารเป็นต้น จะเห็นว่าปัญหานี้มีความสำคัญในตัวของมันเอง อย่างไรก็ดี สำหรับคนบางคนหรือบางกลุ่มก็อาจจะมองและให้ความสำคัญกับปัญหาและอุปสรรคที่ต่างกัน

[152]

ยิ่งไปกว่านั้นชนชั้นนำหรือประชาชนกันเองก็อาจจะให้ความสำคัญกับปัญหาและอุปสรรคของประชาธิปไตยของคนเหล่านี้มีสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีความคิดหรือความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยที่ต่างกัน

บทบาทของทหารในช่วงวิกฤตการณ์ทางการเมือง ซึ่งการศึกษาได้ แสดงให้เห็นบทบาทของทหารในช่วงวิกฤตการณ์ทางการเมืองว่าทหารแสดงบทบาท อย่างไรในช่วงวิกฤตการณ์ทางการเมือง จากแนวคิดการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร ซึ่งแนวคิดนี้ได้กล่าวถึงประเภทของทหารที่เข้ามาแทรกแซงทางการเมืองซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ 1. คณะทหารมีบทบาทเป็นผู้ไกล่เกลี่ย (Moderators) 2. คณะทหารที่มีบทบาทเป็นผู้พิทักษ์ (Guardians) และ 3. คณะทหารที่มีบทบาทเป็นผู้ปกครอง (Rulers) (สถาบันพระปกเกล้า, 2547: 16 – 17)

สุจิต บุญบงการ (2549) ได้กล่าวว่า ทหารได้เริ่มมีบทบาททางการเมืองตั้งแต่แรกเริ่มของการมีประชาธิปไตย คือ การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมาให้ความเห็นว่าทหารเป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็งของสังคมไทย เนื่องจากเป็นสถาบันที่ได้รับการพัฒนามาก่อนสถาบันการเมืองอื่นๆ จึงเป็นที่ยอมรับในหมู่ประชาชนว่ามีเกียรติ มีศักดิ์ศรีและมีอำนาจ รวมทั้งมีความพร้อมในตัวเองมากที่สุด การยืนยันบทบาทเด่นของธรรมชาติของสถาบันทหาร

ศิวะ ศรีโกคางกุล (2559) ได้ให้มุมมองไว้ว่า การเคลื่อนไหวทางการเมืองในการคัดค้านนโยบายของรัฐบาลหรือการชุมนุมขับไล่รัฐบาลในแต่ละครั้งหากถึงขั้นจุดแตกหักมักจะมีเสียงเรียกร้องจากประชาชนหรือกลุ่มทางการเมืองบางกลุ่มในการพยายามดึงสถาบันทหารหรือกองทัพเข้ามาเคลื่อนไหวร่วมกับผู้ชุมนุม เนื่องจากที่ผ่านมากองทัพถือว่าเป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็ง มีความเป็น อิสระกว่าองค์กรอื่น ๆ ในสังคม นอกจากนี้ ยังมีทรัพยากรบุคคล อาวุธยุทโธปกรณ์ที่ สามารถเป็นก ล้างสนับสนุนในการโค่นล้มรัฐบาลได้โดยง่าย ดังจะเห็นได้จากหลังการ รัฐประหารในปี 2549 ที่ประชาชนบางส่วนออกมาแสดงความคิดเห็นและตีใจที่กองทัพทำรัฐประหาร พร้อมถ้อยคำกับทหารและรถถัง หรือแม้กระทั่งในสมัยรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ที่กลุ่มผู้ชุมนุมต่อต้านรัฐบาลได้รับการสนับสนุนจากนายทหารในราชการ

Janowitz, Mirris (1964) ได้แสดงแนวความคิดไว้ว่า ประเทศด้อยพัฒนาและประเทศกำลังพัฒนา โดยทั่วไปมักประสบปัญหาทางการเมืองที่สำคัญๆ สองประการ คือ ปัญหาสร้างเสถียรภาพให้กับคณะรัฐบาลให้มีความมั่นคงและปัญหาการปลุกฝังและพัฒนาประชาธิปไตยให้เป็นวิถีชีวิตของประชาชน ซึ่งในการแก้ปัญหาเหล่านี้ประเทศด้อยพัฒนาและประเทศกำลังพัฒนาต้องประสบกับความยุ่งยาก ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากที่คณะทหารได้เข้ามามีบทบาททางการเมืองโดยการใช้อำนาจและการที่เป็นเช่นนี้ก็ เพราะว่า ประเทศเหล่านี้มักจะขาดสถาบันทางการเมืองที่จะมีบทบาทถ่วงดุลหรือคานอำนาจองค์กรทหาร จากแนวคิดข้างต้นนี้พอสรุปได้ว่า เมื่อกลุ่มการเมืองมีแนวคิดที่แตกต่างกันของประชาธิปไตยและมีการชุมนุมขับไล่รัฐบาลขึ้น จึงน่าจะเป็นช่องว่างของการเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองของทหารถึงขั้นมีการยึดอำนาจการปกครอง

ได้ แต่อย่างไรก็ตามก็นำมาซึ่งการหยุดความร่วมมือของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนและจะทำให้มิตรประเทศ ประชาคมโลกลดการร่วมมือทางด้านต่างๆลง เช่น การร่วมมือทางการลงทุนด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

2.3 ก่ออิทธิพลลักษณะเจ้าพ่อ

หากย้อนภาพกลับไป เมื่อวันที่ 30 พ.ค. 2544 เหตุการณ์เจ้าหน้าที่หน่วยคอมมานโดกองปราบปราม นำโดย "พ.ต.ท.สมพงษ์ ชิงดวง" รอง ผกก.2 บ. (ยศ-ตำแหน่งขณะนั้น) พร้อมหมายศาลบุกจับกุมเข้าจับกุม "ผู้พันตั้ง" หรือ **พ.ต.เฉลิมชัย มัจฉากล่ำ** ผู้ต้องหาคดีร่วมกันฆ่า นายปรีณ สิริตพันธุ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธร ภายในค่ายมวยศิษย์ผู้พันตั้ง ภายในซอยรามคำแหง 39 เกิดเหตุขุมนขณะเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าจับกุม เพราะผู้ต้องหาไว้วางมือพร้อมระบุ การกระทำของตำรวจเข้ามา เป็นวิธีที่ไม่ถูกต้อง ก่อนจะมีลิเต็ดดั่งก้องหู สื่อมวลชนที่อยู่ในเหตุการณ์จดจำมาจนวันนี้ **"ผมเป็นทหาร คุณจะมาจับผมแบบนี้ไม่ได้"** ด้วยท่าทีน้ำเสียงดังลั่น ช้างออกแค้นไม่ยอมให้จับกุม ถึงแม้เจ้าหน้าที่จะมีการแสดงหมายจับ อ่านให้ฟังอย่างชัดเจน....แต่สุดท้าย "ผู้พันตั้ง" ก็ต้องเข้าไปชดใช้กรรมในคุกเป็นระยะเวลา 10 กว่าปี ก่อนจะได้ออกโทษในเวลาต่อมา วันที่ 30 ก.ย.2558 ผู้พันตั้ง ได้รับการพิจารณาพักการลงโทษ ถูกปล่อยตัวออกจากเรือนจำกลางบางขวาง โดยต้องไปรายงานตัวกับเจ้าหน้าที่คุมประพฤติและปฏิบัติตามเงื่อนไขการพักการลงโทษอย่างเคร่งครัด จนกว่าจะครบกำหนดที่สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดนนทบุรี ก่อนจะออกมาทำตัวเป็นประโยชน์ต่อสังคม ในวันนั้น ยังมีกระแสข่าวออกมาให้ได้จับกลุ่มพูดคุยกันในเหล่ากระจอกข่าว ว่า ผู้พันตั้ง ได้รับการหนุนหลังจากทหารผู้มีอิทธิพลระดับประเทศรายหนึ่ง ให้การช่วยเหลือเกื้อกูล ก่อนจะเดินเรื่องให้ออกมาพักโทษ ใช้ชีวิตอิสระนอกคุก (ไทยรัฐออนไลน์, 11 พฤษภาคม 2561)

"พรหมเผ่า" **ร.อ. ธรรมนัส พรหมเผ่า ร.ม.ช. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พรรคพลังประชารัฐ)** ร.อ.ธรรมนัส อายุ 53 ปี จบการศึกษาโรงเรียนเตรียมทหารรุ่น 25 และโรงเรียนนายร้อย จปร. รุ่น 36 จากการแถลงข่าวเมื่อวันที่ 12 ก.ค. ร.อ.ธรรมนัสยอมรับว่าเขาเคยถูกจับในประเทศออสเตรเลียเมื่อปี 2536 ในข้อหาว่ามียาเสพติดแต่ไม่แจ้งให้ตำรวจรับทราบ เขาถูกจำคุก 8 เดือน หลังจากได้รับการปล่อยตัว เขาทำงานในออสเตรเลียอีกระยะจึงกลับเมืองไทย ปี 2542 ร.อ.ธรรมนัสถูกกล่าวหาว่ามีส่วนเกี่ยวข้องในคดีฆาตกรรมหนุ่มนักเรียนนอก ส่งผลให้เขาต้องลาออกจากการรับราชการทหาร แต่ต่อมาศาลได้พิพากษายกฟ้อง จากนั้นจึงผันตัวเองมาทำธุรกิจมากมายทั้งบริษัทรักษาความปลอดภัย บริหารตลาดและเป็นตัวแทนจำหน่ายล็อตเตอรี่รายใหญ่ เขาเริ่มทำงานการเมืองควบคู่ไปกับการทำธุรกิจด้วยการทำฐานเสียง กทม. ให้กับพรรคไทยรักไทย ปี 2562 ร.อ.ธรรมนัสพลิกเข้ามาอยู่กับพรรคพลังประชารัฐ (พปชร.) ลงสมัคร ส.ส. พะเยาและเป็นประธานยุทธศาสตร์การเลือกตั้งภาคเหนือของพปชร. ร.อ.ธรรมนัส ตกเป็นเป้าวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักว่ามีประวัติและคุณสมบัติไม่เหมาะสมต่อการเป็นรัฐมนตรี เขาจึงตัดสินใจออกมาชี้แจงโดยยืนยันว่า "ผมไม่เคยโดนข้อหาผลิต จำหน่ายและนำเข้ายาเสพติดที่ออสเตรเลีย" มีเพียงข้อหา รู้ว่ามียาเสพติดแต่ไม่แจ้งให้ตำรวจรับทราบเท่านั้น ส่วนคดีในประเทศไทยนั้น เขาระบุว่า "ผมไม่เคยมีประวัติ

.....

อาชญากรรมใด ๆ ทั้งสิ้น...ผมไม่เคยมีคดีใดค้างคาอยู่ที่ศาล ผมได้ใช้กระบวนการยุติธรรมพิสูจน์ตัวเองว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ในทุกเรื่อง" สาเหตุที่ชื่อของเขามักไปพัวพันกับเรื่องราวและคดีความนั้น ร.อ.ธรรมนัสบอกว่าเป็นเรื่องปกติของคนที่มีผู้โต้แย้งข้อหาเยอะ ร.อ.ธรรมนัสเคยให้สัมภาษณ์ว่าสนา นาน่วม นักข่าวสายความมั่นคงในรายการ "ลับลวงพราง" เมื่อปี 2559 ว่าเขาไม่ยอมให้คนมองคนเช่นเขาว่าเป็น "มาเฟีย" หรือ "เจ้าพ่อ" แต่น่าจะเปลี่ยนมาเรียกว่า "ผู้มีบารมี" "บารมีมันเกิดจากคอนเนกชันที่เรามี เนื่องจากเราจบ ตท.รุ่น 25 ทำให้รู้จักรุ่นพี่รุ่นน้องที่เป็นตำรวจทหารหรือนักธุรกิจ...ความที่เรารู้จักคนเยอะทำให้เรามีคอนเนกชัน เวลามีปัญหาเราติดต่อแก้ปัญหาให้คนได้ ไม่ใช่มาเฟียที่รังแกชาวบ้าน เราช่วยคนมากกว่า" (BBC NEWS : ไทย, 14 กรกฎาคม 2019)

“เสธ.ไอซ์” ผู้สร้างตำนาน “มาเฟียสีเขียว” ด้วยอุปนิสัย “ใจถึง ฟังได้” และพลีหัวแบบฉบับเพลย์บอย กลายเป็นผู้สร้างตำนาน “ทหารดัง - ผู้กว้างขวางเด่น” ยึดอาณัติจักรห้วยขวาง รัชดาฯ ไม่มีใครแตะ เผย “จุดเปลี่ยน” ขึ้นสู่หมายเลข 1 หลังตกเป็นข่าวพัวพันการจบชีวิต “ไผ่ ประตูนํ้า” เสียขาใหญ่ถูกมือปืนพระกาฬแหวกการ์ดคุ้มครองจ่อยิงตายคาสนามม้า บนเส้นทางผู้กว้างขวางของประเทศไทย หากเอ่ยชื่อ “เสธ.ไอซ์” หรือพล.อ. ไตรรงค์ อินทรทัต อดีตผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ กองทัพบก น้อยคนนักที่จะไม่รู้จัก ทั้งวงการคนมีสี วงการนักเลง ผู้กว้างขวาง หรือแม้กระทั่งสายสื่อสารมวลชน “เสธ.ไอซ์” มีภาพทั้งความน่าเกรงขาม น่าหวาดหวั่น หรืออาจจะพลิกเป็นน่ารักในสายตาของคนที่มีโอกาสสัมผัสบางช่วงจังหวะของชีวิต ทั้งนี้ เพราะด้านหนึ่งมีความอ่อนโยน สนุกเฮฮา ใจถึงฟังได้ แถมยังติดความเป็นเพลย์บอย ทุกครั้งที่ออกตระเวนราตรีตามสถานบันเทิงย่านห้วยขวาง รัชดาภิเษก หรืออีกหลายแห่งในกรุงเทพมหานคร มักจะเห็นคนล้อมหน้าล้อมหลัง เสธ.คนดัง จนเป็นที่อิจฉาของนักเที่ยว คดีนี้ถือเป็นคดีดังในช่วงนั้น หลายฝ่ายเล็งมายัง พล.อ.ไตรรงค์ อินทรทัต ในฐานะคู่ขัดแย้งแต่ในที่สุดตำรวจนครบาล ในสมัยนั้นตามปิดคดีด้วยการจับกุม นายธวัชชัย เสงวัฒนา หรือ “เล็ก ลำตะคอง” มือปืนรับจ้าง ขณะหนีไปกบดานที่ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา แต่ นายธวัชชัย ให้การปฏิเสธ ยอมรับว่า ที่ปลิดชีวิต ไผ่ ประตูนํ้า มาจากความขัดแย้งเกี่ยวกับธุรกิจนอกกฎหมาย “เสธ.ไอซ์” จึงรอดจากการตกเป็นผู้ต้องหาใช้จำวนอย่างหวุดหวิดและผลจากการล้ม “ไผ่ ประตูนํ้า” นี้เองถนนทุกสายของวงการนักเลง - เจ้าพ่อ จึงมุ่งตรงสู่อาณัติจักรของ พล.อ.ไตรรงค์ อินทรทัต ไม่ว่าจะเป็นในฐานะนายทหารดาวรุ่งคนดังที่มีความใกล้ชิดกับ “บิ๊กม่ง” พล.อ.มงคล อัมพรพิสิษฐ์ ฝบ.สส. ในขณะนั้น หรือในฐานะผู้กว้างขวาง จังหวะ “ขาขึ้น” ทั้งกิจการ “สีเทา” สถานบริการต่าง ๆ โดยเฉพาะในย่านห้วยขวาง - รัชดาฯ ต่างพากันหันมาพึ่งบารมี “เสธ.ไอซ์” ทั้งช่วยเคลียร์ข้อพิพาท - ความขัดแย้งต่าง ๆ จนกลายเป็นที่เขม่นของ “ขาใหญ่” สายสีเทาหลายคน (ผู้จัดการออนไลน์, 8 มิถุนายน 2559)

ดังตัวอย่างข่าวที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ข้างต้น พอจะวิเคราะห์สรุปได้ว่าน่าจะมีทหารที่ก่ออิทธิพลลักษณะเจ้าพ่อบางคนนั้นจบจากโรงเรียนเตรียมทหารหรือได้รับการสนับสนุนจากนายทหารชั้นยศสูงซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับกองทัพโดยตรงถึงแม้จะลาออกจากราชการทหารแล้วก็ตามเพื่อเอื้อต่อผลประโยชน์การทำธุรกิจของตนเองและ

.....
อาจจะมีอิทธิพลต่อการเมืองโดยทางอ้อมเนื่องจากนักการเมืองไทยจำนวนไม่น้อยยังต้องพึ่งบารมีของทหารในการก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งอำนาจทางการเมืองได้

2.4 ดำเนินธุรกิจสีเทา

เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า หวยไต้ดิน, โตะพนันบอล, ธุรกิจอาบอบนวด, ธุรกิจปล่อยเงินกู้นอกระบบ, บ่อน ล้วนเป็นธุรกิจสีเทาที่ผิดกฎหมายแต่กลับสร้างเม็ดเงินอย่างมหาศาลคือสิ่งที่ล่อใจไม่น้อย ซึ่งกลุ่มแรกที่ถูกมองการอยู่เบื้องหลังของธุรกิจสีเทาเหล่านี้น่าจะเป็นกลุ่ม ทหาร ตำรวจ หรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นอันดับแรก ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ประชาชนทั่วไปมักจะมองว่าในค่ายทหารนั้นอาจจะมีในการทำธุรกิจสีเทาเป็นจำนวนมาก ตัวอย่างธุรกิจสีเทาของกล่าวถึง ดังต่อไปนี้

อันดับแรก "หวยไต้ดิน" เชื่อว่า หวยไต้ดินเป็นอะไรที่เกิดมากับคนไทยตั้งแต่สมัยโบราณ แม้ว่าทางรัฐเองจะทำให้ธุรกิจดังกล่าวเป็นสีขาว โดยการทำให้ถูกกฎหมาย ซึ่งเท่าที่ทราบเม็ดเงินในการขายหวยของรัฐบาลนั้นมหาศาลมากโขเลยทีเดียว แต่เพราะเม็ดเงินจำนวนมหาศาลนั้นแหละ ที่ทำให้เกิดช่องทางให้เจ้ามือ หรือนายทุนเอาหวยบนดินลงมาทำไต้ดิน โดยเลี่ยงกฎหมาย หรือผู้ใช้กฎหมายก็อาจรับรู้ เพราะเม็ดเงินที่มหาศาลคือสิ่งที่ล่อใจ ดังนั้น"หวยไต้ดิน"จึงเป็นอะไรที่อยู่คู่กับคนไทยมาช้านาน ว่ากันว่าเม็ดเงินมหาศาลแต่ละงวดนั้น แทบจะประมาณค่าไม่ได้เลยทีเดียว หรือจะว่าง่ายๆ หวยไต้ดินนั้น เล่นกันทุกจังหวัดในประเทศไทย จึงถือว่าเป็นอีกหนึ่งธุรกิจสีเทาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดเลยทีเดียว (Sanook online, 2014, Mar 26)

อันดับสอง "โตะพนันบอล" เป็นอีกหนึ่งธุรกิจสีเทาที่มีเม็ดเงินมหาศาลรองๆมาจากหวยไต้ดิน หรือบางทีอาจมากกว่าด้วยซ้ำ เรียกได้ว่าเป็นธุรกิจที่มาแรงที่ได้รับความนิยมจากฟุตบอลต่างประเทศ นำมาแพร่ระบาดในไทย ด้วยลงทุนหาทีมด้วยเศษกระดาษเพียงแผ่นเดียว ว่ากันว่าโตะบอลนั้นมีเงินหมุนเวียนวันละ หลายล้านบาท นี่ขนาดแค่โตะเล็กๆ ไม่ได้โตะใหญ่อะไร แต่ถ้าเป็นในช่วงบอลโลกแต่ละปี แต่ละวันเงินหมุนภายในโตะยังไม่ต่ำกว่า 5-6 ล้านบาท ซึ่งในไทย มีโตะบอลใหญ่ๆ หลายเจ้า รวมถึงเครือข่ายที่โยงใยไปในหลายประเทศในเอเชีย ก็ลองคำนวณเล่นๆ ดู ว่าทั้งหมดจะเป็นตัวเงินเท่าไร? (Sanook online, 2014, Mar 26)

อันดับสาม "ธุรกิจอาบอบนวด" ถือว่าเป็นธุรกิจคนกลางคืนที่โดดเด่น เห็นชัดและถูกกฎหมายซึ่งผู้ขายส่วนใหญ่ (ที่พอมีสตาร์ค) มักใช้เป็นสถานที่ผ่อนคลายความเครียดคำว่า ธุรกิจถูกกฎหมาย คือการให้บริการอาบอบนวด (แท็กซี่) อย่างเดียว โดยไม่มีการค้าประเวณี มาเกี่ยวข้องแต่ในความเป็นจริง กิจการอาบอบนวด ก็คือธุรกิจค้าประเวณีที่ทุกคนรู้ (รู้ๆ กันอยู่) บวกกับเม็ดเงินในการลงทุนและกำไรที่ได้กลับคืนต้องถือว่าจำนวนมหาศาลเลยทีเดียว น้อยคนนักที่หันมาจับธุรกิจแบบนี้แล้วจึงแทบจะไม่มี ว่ากันว่าค่าบริการแต่ละครั้งแพงหูฉี่เลยทีเดียว แถมแบ่งเป็นเรตราค่าให้ ลูกค้าได้เลือก จึงไม่แปลกใจเลยว่าทำธุรกิจอาบอบนวดนี้จึงเป็นธุรกิจสีเทาอย่างไม่ต้องสงสัย (Sanook online, 2014, Mar 26)

อันดับสี่ "ธุรกิจปล่อยกู้เงินนอกระบบ" ธุรกิจนี้ส่วนใหญ่รายทุนมักจะเป็นกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น โดยมีลูกน้องเป็นพวกขาโจ๋คอยทำหน้าที่หาลูกค้า ปล่อยเงินให้กับ บรรดาพวกพ่อค้าแม่ค้าที่หาเช้ากินค่ำ หรือไม่กี่พูดชักจูงต่าง ๆ นานาให้กู้เงินไปใช้ โดยเรียกเก็บดอกเบี้ยในอัตราที่สูงมากเป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน แล้วแต่ข้อตกลง หากมีการผิดนัดจ่ายเงินก็จะถูกติดตามทวงหนี้ที่ในลักษณะชู้กรรโชก ทำร้ายร่างกาย เป็นข่าวยืนยันหน้าหนึ่งมาหลายครั้ง จนมีการปราบปรามจับกุม แต่เชื่อว่าธุรกิจนี้จะเชิด ก็มีการแอบเปิดแอบทำมาอยู่อย่างต่อเนื่องแล้วแต่ความสมัครใจของทั้งสอง ซึ่งเม็ดเงินหรือกำไรดอกเบี้ยจากดอกจากลูกหนี้ในนั้น ในแต่ละวันหากคำนวณออกมาถือว่าไม่ธรรมดา ธุรกิจแบบนี้จึงเหมาะกับพวกผู้มีอิทธิพลที่คอยนั่งกินนอนกินโดยไม่ต้องจ่ายสัปดาห์ (Sanook online, 2014, Mar 26)

อันดับห้า "บ่อน" หากไม่มีธุรกิจนี้ อยู่ในหมวดธุรกิจสีเทา ต้องถือว่าผิดอย่างแรง เพราะบ่อน ถือว่าเป็นศูนย์รวมแห่งการพนันผิดกฎหมายสารพัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวนเม็ดเงินในบ่อนนั้นมหาศาลอย่างมาก แต่การจะเปิดบ่อนเล่นได้ต้องมีอิทธิพลและกว้างขวางในวงการถึงจะเปิดได้ ซึ่งสมัยก่อน ว่ากันว่าสามารถเปิดแอบเปิดเล่นกันอย่างสนุก แต่ ณ ปัจจุบันเริ่มค่อยๆ หดหายไปแล้ว ถ้าจะมีเปิดบ่อนเล่นก็แอบลอบเล่น ย้ายสถานที่ไปมา เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกจับกุม แต่หากนักพนันไม่ยอมถูกจับก็หันไปเล่นในบ่อนของเพื่อนบ้านซึ่งเปิดขึ้นมาอย่างถูกกฎหมาย คาคะเนเม็ดเงินมหาศาลกับธุรกิจบ่อน ทำรายได้ให้เจ้าของรวยถึงขั้นชาตินี้ใช้อย่างไรก็ไม่วันหมด (Sanook online, 2014, Mar 26)

จากตัวอย่างที่แสดง ผู้บัญชาการทหารบก สั่งตั้งคณะกรรมการ 2 ชุด ตรวจสอบธุรกิจภายในค่ายทหารทั้งหมด เชิงพาณิชย์กว่า 40 แห่ง หากพบโครงการส่อทุจริตยุติทันที พล.อ.อภิรัชต์ คงสมพงษ์ ผู้บัญชาการทหารบก (ผบ.ทบ.) ได้สั่งการไปยังแม่ทัพภาคที่ 2 ให้เร่งตรวจสอบข้อเท็จจริงเหตุการณ์กราดยิงที่จ.นครราชสีมา พร้อมกำชับให้ตรวจสอบทุกอย่างตรงไปตรงมา นอกจากนี้ยังได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นมา 2 ชุด ชุดแรกจะให้เจ้ากรมสวัสดิการทหารบกเข้าไปตรวจสอบเกี่ยวกับสวัสดิการของกำลังพล ร้านค้าสวัสดิการ รวมถึงธุรกิจในค่ายทหารทั้งหมด หากพบผิดปกติดังกล่าวให้ทราบทันที ส่วนอีก 1 ชุดจะให้เจ้ากรมกำลังพลทหารบกรับผิดชอบกรณีกรมสวัสดิการทหารบกเข้าไปตรวจสอบหากพบว่ามีการกำลังพลเข้าไปเกี่ยวข้อง หรือมีส่วนใดส่วนเสียกับธุรกิจในค่ายทหาร

นอกจากนี้ ผบ.ทบ. ยังได้สั่งการให้ตรวจสอบทุกโครงการภายใต้การขับเคลื่อนงานของกองทัพบก หากพบข้อพิรุธหรือผิดปกติดังกล่าวให้ยุติทันที ซึ่งเบื้องต้นทางเจ้ากรมสวัสดิการทหารบกได้รายงานเกี่ยวกับธุรกิจในค่ายทหารให้กับ ผบ.ทบ.แล้ว โดยได้สำรวจจากทุกกองทัพภาค พบมีธุรกิจพบว่า มีธุรกิจในค่ายทหารที่จะต้องบูรณาการเป็นเชิงพาณิชย์ รวมประมาณกว่า 40 แห่ง ซึ่งในวันที่ 17 ก.พ.นี้ ผบ.ทบ.ได้ร่วมลงนามกับกระทรวงการคลังและกรมธนารักษ์ รวมถึงจะชี้แจงผลคืบหน้ารายละเอียดเกี่ยวกับการจัดระเบียบพื้นที่ต่างๆ ของกองทัพบกตามที่ได้

ประกาศไว้ก่อนหน้านี้ รวมถึงเปิดศูนย์คอลเซ็นเตอร์รับเรื่องร้องเรียนที่กำลังพลได้รับผลกระทบด้วย (Voice online, 2020, Feb 15)

ถือเป็นความท้าทายมากในยุคโลกไร้พรมแดนเมื่อ "บิ๊กบี" พล.อ.ณรงค์พันธ์ จิตต์แก้วแท้ ผบ.ทบ. ออกมาปฏิรูปกองทัพและกล้าเปลี่ยนแปลงพื้นที่เชิงธุรกิจของทบ.ทั้งหมด ถือเป็น การทบทวนหรือก้าวกระโดดของตัวเองอย่างห้าวหาญ เพราะอดีตที่ผ่านมา ไม่ว่าจะยุคใดก็ตาม ไม่มี "ผบ.ทบ." คนใดกล้าจะคิดเล็กหรือยุติ การหาผลประโยชน์ในยุทธวิธีทหารที่กองตรงหน้านับร้อยนับพันล้าน เมื่อคำนวณตัวเลขทั้งหมดจากพื้นที่เชิงธุรกิจในค่ายทหารใน 1 ปี ต้องบอกว่ามากมายมหาศาล แต่นับจากนี้ผลประโยชน์ส่วนนี้จะค่อยหดหายไปทีละนิด แต่สิ่งที่ได้รับคือค่าชื่นชมจากสังคม ซึ่งถือเป็นการตัดสินใจที่เด็ดขาดของพล.อ.ณรงค์พันธ์ ที่ก้าวเท้าเดินตามนโยบาย "บิ๊กแดง" พล.อ.อภิรัชต์ คงสมพงษ์ อดีตผบ.ทบ.คนที่ 41 ที่มุ่งมั่นนำกองทัพอยู่ในยุคโปร่งใส ตรวจสอบได้ ทุกอย่างต้องอยู่ในกติกา ทั้งนี้การตัดสินใจที่เด็ดขาดของพล.อ.ณรงค์พันธ์ ที่จะนำนโยบายไม่ให้ "กองทัพบก" เข้าไปเกี่ยวข้องกับกีฬาที่จะเป็นการพนัน แต่ให้พิจารณานำพื้นที่ใช้ประโยชน์สำหรับกำลังพลและประชาชนให้มากที่สุด ถือเป็นการคืนพื้นที่สู่สังคมที่จะร่วมกันพัฒนาและใช้สอยพื้นที่ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยแนวคิดที่จะนำ "กองทัพบก" จัดแผนจัดสวัสดิการทั้งหมด ประกอบด้วย พื้นที่ที่เป็น "สนามกอล์ฟ" ทั้ง 36 แห่ง ให้จัดทำเป็นพื้นที่สวัสดิการเชิงธุรกิจ 1 แห่ง คือ สวนสนประดิพัทธ์ อีก 2 แห่งที่รามอินทรา กทม.และลานนา จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ระหว่างขั้นตอนการเตรียมเอกสาร คงเหลือ 33 แห่งเป็นสวัสดิการภายใน ทบ.เอง ส่วน "สนามมวยลุมพินี" ซึ่งถือเป็นยุทธวิธีก่อนโตของทบ.และสถานที่ประวัติศาสตร์ที่อยู่มาอยู่กับกองทัพอย่างยาวนาน แต่การที่ พล.อ.ณรงค์พันธ์ ตัดสินใจสั่งให้ปิด พร้อมแต่งตั้งคณะทำงานศึกษาให้ถูกต้องตามระเบียบ ซึ่งมองว่าอาจจะเป็นธุรกิจ หรือสนามกีฬาที่อาจไม่มีการจัดการแข่งขันแล้ว เพราะมองว่า "สนามมวย" เป็นกีฬาที่ถูกติดกับการพนันและนโยบายต้องการกวาดล้างการพนัน จึงต้องให้สถาบันกองทัพ ต้องปราศจากสิ่งนี้ โดยจะวางแผนที่จะพัฒนาเวทีมวยลุมพินีในปัจจุบัน ที่ตั้งอยู่บริเวณ ธรรมอินทรา กม.2 เป็น "ศูนย์พัฒนากีฬา" ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน เช่น สวนสาธารณะ ที่ออกกำลังกาย หรือให้เปิดเป็นโรงเรียนสอนมวยไทยของเวทีมวยลุมพินี เพื่อทำให้เป็นที่นิยมมากขึ้น (ไทยรัฐออนไลน์, 11 กุมภาพันธ์ 2564)

ดังที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ากลุ่มธุรกิจสีเทานั้น ถึงแม้จะมีผลประโยชน์จำนวนมากเพียงใดก็ตามและมีความคู่กับคนไทยมาช้านาน แต่ถึงอย่างไรแล้วยังไม่มีหลักฐานที่บ่งชี้ว่ากองทัพมีส่วนรู้เห็นหรือให้การสนับสนุนกับการกระทำผิดกฎหมายของธุรกิจสีเทาเหล่านี้ ซึ่งอาจจะเป็นเพียงลักษณะของการกระทำผิดกฎหมายในรายบุคคลเท่านั้นที่มีเสนอเป็นข่าวตามสื่อต่างๆ ของข้าราชการทหารเพียงไม่กี่คนเท่านั้นเอง

2.5 การสืบทอดอำนาจทางการเมือง

[158]

เมื่อกล่าวถึงอำนาจทางการเมืองแล้ว การสืบทอดอำนาจน่าจะมีมาช้านานไม่ว่าจะเป็นการปกครองแบบเผด็จการทหาร หรือการปกครองแบบประชาธิปไตยของการวางตัวสำหรับสืบทอดอำนาจของกลุ่มการเมืองที่เกิดขึ้นเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันกับการสืบทอดอำนาจของกลุ่มทหารบางกลุ่มหรือแม้กระทั่งฝ่ายพลเรือนเองโดยความพยายามจัดตั้งผ่านในรูปแบบของพรรคการเมืองเพื่อรองรับกลุ่มอำนาจของตนดังเช่นที่เห็นเป็นพรรคการเมืองในปัจจุบันของ 2 พรรคการเมืองใหญ่

จากบทวิเคราะห์ข้างต้นนั้น ทหารกับการเมืองไทยน่าจะมีมาตั้งแต่ประเทศไทยก่อตั้งเป็นรูปเป็นร่างขึ้นเป็นประเทศตั้งแต่มีการตั้งราชอาณาจักรสุโขทัยขึ้น ซึ่งตามประวัติศาสตร์ คือเมื่อปีพุทธศักราช 1800 ส่วนก่อนหน้านั้นคนไทยหรือคนที่เรียกตนเองว่า ไทหรือไทย คงอาศัยอยู่ในแถบแหลมทอง หรือบริเวณใกล้เคียงโดยอยู่กันกระจัดกระจาย ไม่ได้รวมตัวตั้งเป็นอาณาจักรแต่อย่างใด เราจึงนับปีพุทธศักราช 1800 เป็นปีแรกของประวัติศาสตร์ชาติไทย ซึ่งหากนับถึงปัจจุบันนี้ เป็นเวลาถึง 761 ปีแล้ว ถือว่าไทยเรามีประวัติศาสตร์อันยาวนานทีเดียว เมื่อพระมหากษัตริย์ของประวัติศาสตร์ชาติไทยคือผู้นำสูงสุดของราชอาณาจักร พระมหากษัตริย์จึงเท่ากับเป็นผู้บัญชาการทัพสูงสุดด้วยเช่นกันและแทบจะทุกครั้งในการต่อสู้เพื่อการป้องกันราชอาณาจักรและเพื่อการขยายอาณาจักร พระมหากษัตริย์กับผู้นำทางทหารในอดีตจึงเท่ากับเป็นคนเดียวกันตั้งแต่กรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี จนถึงกรุงรัตนโกสินทร์และจบจนถึงสมัยของพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์ไทยองค์ที่ 7 ในราชวงศ์จักรี เป็นที่ทราบกันดีว่าในสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิจทรงเป็นผู้ควบคุมหน่วยงานความมั่นคงต่างๆ ทั้งทหารและตำรวจ เมื่อคณะราษฎรทำการยึดอำนาจจากพระมหากษัตริย์ จึงต้องควบคุมตัวกรมพระนครสวรรค์วรพินิจไว้ให้ได้ด้วย ในขณะที่ช่วงดังกล่าวพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระราชินีได้เสด็จแปรพระราชฐานไปประทับแรมอยู่ที่พระราชวังไกลกังวลหัวหิน หลังจากคณะราษฎร ที่ประกอบด้วยคณะนายทหารและพลเรือน ทำการยึดอำนาจจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ 24 มิถุนายน 2475 (ทั้งที่พระองค์ได้เตรียม การที่จะพระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับแรกให้กับประชาชนอยู่แล้ว) คณะทหารไทยซึ่งส่วนมากเป็นนายทหารบกได้ทำการรัฐประหารยึดอำนาจกันเอง โดยครั้งแรกพันเอกพระยาพลพลพยุหเสนา ทำการยึดอำนาจจากรัฐบาลพระยามโนปกรณนิติธาดา นายกรัฐมนตรีคนแรกของไทยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อ 20 มิถุนายน 2476 (ยังไม่ทันครบปีของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง) หลังจากนั้นเป็นต้นมาก็เกิดการทำการรัฐประหารโค่นล้มรัฐบาลโดยนายทหารเรื่อยมาเป็นระยะๆ จนถึงครั้งล่าสุดเมื่อ 22 พฤษภาคม 2557 โดยอดีตผู้บัญชาการทหารบก พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา (มติชนออนไลน์, 21 กุมภาพันธ์ 2561)

นายทหารที่ทำการยึดอำนาจแล้วสถาปนาตนเองเป็นผู้นำประเทศนานถึง 5 ปี คือ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ตั้งแต่ 20 ตุลาคม 2501 เป็นนายกรัฐมนตรีจนกระทั่งเสียชีวิตในตำแหน่งเมื่อ 8 ธันวาคม 2506 หลังจากนั้นจอม

พลถนอม กิตติขจร ซึ่งเป็นทายาททางการเมืองของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีปกครองประเทศต่อโดยปราศจากรัฐธรรมนูญและรัฐสภา จนกระทั่งมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2511และมีการเลือกตั้งเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2512 เท่ากับว่าจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรีที่ได้อำนาจมาจากการทำรัฐประหาร (โดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์) นานที่สุดถึง 6 ปี (มติชนออนไลน์, 21 กุมภาพันธ์ 2561)

หลังการเลือกจอมพลถนอม ก็ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งภายใต้การสนับสนุนของพรรคสหประชาไทยที่จอมพลถนอมจัดตั้งขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นพรรคทหาร จนในที่สุดจอมพลถนอม ทนกับระบบรัฐสภาไม่ได้จึงทำการรัฐประหารรัฐบาลของตนเองเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2514 (มติชนออนไลน์, 21 กุมภาพันธ์ 2561) ดังที่กล่าวมาพอจะวิเคราะห์ได้ว่า ถึงแม้การได้อำนาจมาจากการทำรัฐประหารก็ตาม แต่ก็คงยังมีความพยายามสืบทอดอำนาจทางการเมืองโดยการแผ่ขยายอำนาจผ่านการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้น ในลักษณะเดียวกันนี้ก็คงจะเกิดขึ้นได้กับฝ่ายพลเรือนได้เช่นกัน โดยการให้ทายาทของตนเองขึ้นเป็นหัวหน้าพรรคหรือมีบทบาทที่สำคัญทางการเมืองเพื่อสืบทอดอำนาจเป็นทายาททางการเมืองต่อไป

มุมคิดของผู้เขียนขอสรุปแบ่งเป็น 2 มุมมอง ซึ่งจะเห็นความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพกับการเมืองไทยทั้ง 2 มิติ ได้จากแผนภาพที่แสดงด้านล่าง ดังนี้

แผนภาพ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพกับการเมืองไทย

(สังเคราะห์โดยผู้เขียน)

บทสรุป

นับตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน บนพื้นฐานของอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม พื้นดิน พื้นน้ำ ทางอากาศ จากแนวคิดทฤษฎีจำนวนมาก กองทัพ คือ ผู้ที่มีบทบาทหลักสำคัญที่สุดในการปกป้องอำนาจเหนือดินแดนด้านความมั่นคงของประเทศ แต่ทหารก็ได้เข้ามามีบทบาทหรือมีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับทางการเมืองมาโดยตลอด โดยการให้อำนาจผ่านรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น ๆ ที่กองทัพได้รับการเอื้อประโยชน์ ถึงแม้จะมีรัฐบาลมาจากพลเรือนผ่านการเลือกตั้งเข้ามาบริหารประเทศก็ตามและการแทรกแซงทางการเมืองของกองทัพจะเกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอก คือ ทางฝ่ายการเมืองเองที่พยายามเข้ามามีอิทธิพลภายในกองทัพ โดยการพยายามโยกย้ายข้าราชการทหารที่เห็นด้วยกับนโยบายของรัฐบาลเข้ามาคุมอำนาจกำลังรบ จึงทำให้กองทัพเองมองว่าจะเกิดผลเสียต่อการบังคับบัญชาของกองทัพ จึงอาจเป็นหนึ่งสาเหตุที่กระตุ้นให้กองทัพตัดสินใจเข้าทำการรัฐประหาร ในที่สุด

อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพกับฝ่ายการเมืองไทยคงจะไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เพราะความมั่นคงของรัฐบาลไทยยังคงต้องอาศัยกำลังของกองทัพในการพัฒนาความน่าเชื่อถือจากนานาประเทศที่เข้ามาลงทุนทางด้านเศรษฐกิจที่จะต้องอาศัยความมั่นคงทางด้านทหารควบคู่กับการเมืองซึ่งจะเป็นเหตุจูงใจให้นัก

[161]

.....
ลงทุนเข้ามาลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานต่างๆและเป็นการดึงเม็ดเงินไหลเข้าประเทศจะทำให้เกิดการจ้างงาน เกิดอาชีพตามมาจะทำให้มีเม็ดเงินหมุนเวียนภายในประเทศซึ่งจะเป็นหลักประกันการเจริญเติบโตทางด้านการความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจของประเทศและประชาชน ได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพกับการเมืองไทย จะต้องเกื้อกูลซึ่งกันและกันทั้งสองสถาบัน หากเมื่อใดที่ฝ่ายพลเรือนพยายามที่จะเข้าแทรกแซงเพื่อให้มีอำนาจเหนือกองทัพแล้วอาจจะนำมาซึ่งความรุนแรงในการปราบปรามกลุ่มคนที่เห็นต่างทางการเมืองได้ แต่หากฝ่ายทหารมีอำนาจเหนือพลเรือนแล้วอาจมีการเข้าแทรกแซงทางการเมืองโดยการยึดอำนาจการปกครองได้ หรือต้องแยกอำนาจกองทัพออกเป็นอีกหนึ่งอำนาจ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงกลาโหม. (2558). *แนวทางการประสานงานระหว่างพลเรือนกับทหารในการบรรเทาสาธารณภัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: กระทรวงกลาโหม.

กระทรวงกลาโหม. (2563). *แผนปฏิบัติราชการ ระยะ 3 ปี พ.ศ. (2563-2565) ของกระทรวงกลาโหม*. 2563. น.

1. สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม. กระทรวงกลาโหม.

กองทัพบก. (2563). *แผนปฏิบัติราชการ ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกองทัพบก*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดบัญชาการกองทัพบก.

กองทัพเรือ. (2558). *ยุทธศาสตร์กองทัพเรือ พ.ศ.2558 – 2567*. กรุงเทพฯ: กองทัพเรือ

กองทัพอากาศ. (2562). *แผนปฏิบัติราชการ 3 ปี (พ.ศ.2563-2565) ของกองทัพอากาศ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดบัญชาการทหารอากาศ กองทัพอากาศ.

กองบัญชาการกองทัพไทย. (2563). *แผนปฏิบัติราชการ 3 ปี พ.ศ. 2563-2565. กองบัญชาการกองทัพไทย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดบัญชาการทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย.

เกษียร เตชะพีระ. (มีนาคม 2537). บทนำ : การเมืองวัฒนธรรมว่าด้วยประชาธิปไตย : บทนำเปรียบเทียบเชิงทฤษฎี. *รัฐศาสตร์สาร*, 14-15.

ไทยรัฐออนไลน์. (2561). *เปิดบันทึก ผู้พันตั้ง ถึง ลั่นธนะ จุดจกมาเพียสายแข็ง 'ใหญ่เกินไป ไม่มีใครเอา'*. (11 พฤษภาคม 2561). ไทยรัฐออนไลน์. สืบค้นจาก

<https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/1278946>

ไทยรัฐออนไลน์. (2564). *ประกาศิต “บิ๊กป้อม” ปฏิรูป ทบ. หยุดกีฬาพ่นธนู รุกกิจสีเทาในค่ายทหาร*. (11 กุมภาพันธ์ 2564). ไทยรัฐออนไลน์. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/politic/2030112>

- ธีรยุทธ บุญมี. (2550). *ความคิดสองทศวรรษวิเคราะห์แนวโน้มการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- นรนิติ เศรษฐบุตร. (2558). *รัฐธรรมนูญกับการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2559). *เปิดตำนานเจ้าพ่อเมืองหลวง “เสธ.ไอซ์” ขาใหญ่สี่เขี้ยว*. (8 มิถุนายน 2559). ผู้จัดการออนไลน์. สืบค้นจาก [https:// mgronline.com/crime/detail/9590000057564](https://mgronline.com/crime/detail/9590000057564)
- มติชนออนไลน์. (2561). *ทหารกับการเมืองไทย*. (21 กุมภาพันธ์ 2561). มติชนออนไลน์. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th /article/news_850420
- ราชกิจจานุเบกษา. (2551). *พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พุทธศักราช 2551*. (2551, 1 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 125 ตอนที่ 26 ก. น. 35-50.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2565). *รัฐประหารในประเทศไทย*. [Online]. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2565 จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/รัฐประหารในประเทศไทย>.
- ศิวัช ศรีโสภากุล. (2559). *สังคมไทยกับการสร้างความปรองดองภายหลังเหตุการณ์การสลายการชุมนุมในปี 2553*. ใน ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (บรรณาธิการ), *พื้นที่ สันติวิธี/หนทางสังคมไทย ความรู้ ความลับ ความทรงจำ*. กรุงเทพฯ: ของเรา.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2547). *ทหารกับการเมือง*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- สุจิต บุญบงการ. (2549). *บทบาทกองทัพในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลังการสิ้นสุดของสงครามเย็น*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุรชาติ บำรุงสุขและอื่น ๆ. 2558. *ดุลอำนาจในการเมืองการปกครองไทย*. ใน Democracy 3.5 เมื่อลมประชาธิปไตยพัดหวน. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า
- สุรชาติ บำรุงสุข. (2541). *ทหารกับประชาธิปไตย : จาก 14 ต.ค. สู่ปัจจุบันและอนาคต*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ต้นตำรับ.
- อรรถสิทธิ์ เมืองอิน. (2558). *การเมืองการปกครองเปรียบเทียบ*. ศูนย์บรรณสารและการเรียนรู้. สาขาวิชา รัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา.
- BBC NEWS. (2019). *ธรรมนัส พรหมเผ่า : การกลับมาของตระกูลการเมือง "ผู้มีอิทธิพล"และ "เจ้าพ่อ" ใน ครม. ประยุทธ์ 2/1*. สำนักข่าว BBC NEWS : ไทย. [Online] สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/48964952>
- Janowitz, M. (1964). *The Military in the Development of New Nation*. Chicago: University of Chicago.

Sanook online. (2014). ส่อง!!5ธุรกิจสีเทาผิดกม.แต่มีดีเงินมหาศาล (26 มีนาคม 2557). Sanook online.
[Online] สืบค้นจาก <https://www.sanook.com/money/179179>

Vinod Bhatia, LTG., Vijai S. Chaudhari, RDM., & Ranjit Singh, BG. (2016). *Defense Diplomacy and International Military Co-operation*. New Delhi: Centre for Joint Warfare Studies, 2016.

Voice online. (2020). ผู้บัญชาการทหารบก สั่งตั้งคณะกรรมการ 2 ชุด ตรวจสอบธุรกิจภายในค่ายทหารทั้งหมด (15 กุมภาพันธ์ 2563). Voice online. [Online] สืบค้นจาก https://voicetv.co.th/read/y09rU6_az